ANG Bayan
Pahayagan ng Partido Komunista ng Pilipinas
Pinapatnubayan ng Marxismo-Leninismo-Maoismo

Edisyong Hiligaynon
Tuig LVI No. 18
Septyembre 21, 2025
www.philippinerevolution.nu

EDITORYAL

Kasuhan si Marcos! Magrebolusyon kontra korapsyon!

Padayon ang paghuganas sang mga protesta sa bug-os nga pungsod batuk sa sistema sang korapsyon sang estado. Ginalaragway sini ang nagalumapaw nga kaakig sang malapad nga masa sang pumuluyong Pilipino batuk sa higante nga burukrata-kapitalista nga pagpangkurakot sang rehimen Marcos.

Sa desperasyon nga tabunan ang kaugalingon sa kaakig sang pumuluyo, pilit nga nagapaguwapo si Marcos agud baliskaron ang malawig na niya nga reputasyon nga pasimuno sang korapsyon. Samtang gina-ipit ang karibal nga pulitiko kag bisan mga alyado nga wala nagasentro sang kikbak, pilit nga ginatabunan ni Marcos ang kaugalingon nga papel sa lapnagon nga korapsyon.

Gintukod ni Marcos ang wala sang pulos nga "independyente nga komisyon" nga kuno maga-imbestigar sang maanomaliya nga proyektong *flood control*. Taktika lang ang imbestigasyon nga ini nga ginmando ni Marcos Jr agud palibugon ang pumuluyo kag ipalayo sa iya ang atensyon.

Matuod nga si Marcos ang utok sang korapsyon sa likod sang maanomaliya nga proyekto sa *flood control*, nga ginbubuan niya sang masobra ₱1 trilyon halin sang magpungko sa poder sadtong 2022. Kaangay sang tanan nga iya ginsundan, si Marcos nagakamal sang binilyon ka piso halin sa kikbak sa multibilyon nga mga kontrata sang gobyerno, lakip ang mga karsada, taytay, riles, kag iban pa nga mga dalagko nga proyekto sa konstruksyon, pati man ang ismagling, kontrata sa depensa, kontrata sa pagpa-arkila sang duta, kag tuman ka damo nga pamaagi sa pagkawkaw sa kwarta sang pumuluyo.

Nagapasulhay sa kabuhi kag nagalangoy sa manggad ang lider sang burukrata-kapitalista nga si Marcos. Bantog ang pagkahilig niya sa multimilyon ka piso nga eksklusibo nga konsyerto kag magarbo nga handaan kasubong sang ginhimo niya sano lang sa iya kaadlawan. Grabe ang pagbatikos sa iya sang paglupad niya sa Singapore para lang maglantaw sang karera sang mga awto. Gingamit niya kag sang iya asawa ang pondo sang pumuluyo para himuon personal nga bakasyunan ang Malacañang, para sa kapritso sang ila pamilya.

Barahubal nga butigon si Marcos nga nagapostura nga nagapakig-isa sa pumuluyo sa pagkangilad sa korapsyon, kag sang paghambal nga kon indi siya presidente maupod man siya sa mga protesta. Ang matuod, gina-uyatan ni Marcos ang mapamigos nga gahum sang pasistang estado nga ginagamit niya agud pahipuson ang pumuluyo kag sumpuon ang tanan nga dagway sang pakig-away sang pumuluyo.

Buhi ang ginpapanubli sang 14-tuig nga pasistang diktadurya kag pagubos sa kaban sang pumuluyo sang iya amay nga si Marcos Sr. Ang mga organisador kag katapo sang mga unyon sang mamumugon, mga asosasyon sang komunidad, mga organisasyon sang estudyante, ginagamo kag target sang mapintas nga pagpang-atake sang mga ahente sang estado. Ginatos pa gihapon ka bilanggong pulitikal ang nabilanggo. Patarasak ang mga paglapas sa tawhanon nga kinamatarung kag

internasyunal nga makatawo nga layi sa pagpatuman ni Marcos sang layi militar sa linibo ka barangay sa kaumhan agud sumpuon ang pagpangapin sang pumuluyo sang ila kadutaan kag palangabuhian batuk sa pagsulod ukon pagpalapad sang mga plantasyon kag operasyon mina.

Si Marcos, lider sang bururata-kapitalistang estado, ang hari sang korapsyon. Siya ang lider sang pasista nga may kamot nga salsalon agud dugmukon ang tanan nga nagapamatuk kag nagapakig-away. Siya ang lider sang "Tuta sang Kano" kag suluguon nga nagaserbe sa estratehikong mga interes sang imperyalistang US sa ekonomiya, pinansya, kag militar.

Biktima ang mga Pilipino sang lapnagon kag yara sa sistema nga korapsyon kag pasismo. Nagaantus sila sa nagakadunot nga sosyal nga serbisyo, pagsaka sang mga galastuhan sa pangabuhi, manubo nga sweldo, lapnagon nga kawad-on sang trabaho, kawad-on sang palangabuhian, kag pangkabug-osan nga paglala sang kahimtangan sosyo-ekonomiko. Nagabangon kag nagaprotesta sila agud kasuhan si Marcos kag pasabton ang mga korap.

Kinahanglan palig-unon sang mga Pilipino ang ila paghiliusa, tukuron ang ila mga organisasyon, kag palaparon kag pasingkion ang ila mga protesta sa maabot nga mga binulan. Dapat nila nga ibuyagyag kag sikwayon ang pila ka pwersa nga nagasakay sa protesta nga kontra-korapsyon nga naga-proteksyon kay Marcos kabaylo sang benepisyo kag pusisyon. Nagaserbe sila sa mga padihot ni Marcos nga pakalmahon ang protesta. Apang napaslawan sila tungod ang mga wala sang unod kag wala pulos nga pakitang-tao ni Marcos mas nagagatong sa kahublagan protesta. Nagabaskog ang singgit para sa paghalin ukon pagpalayas kay Marcos kag tanan nga korap sa estado.

Samtang ginapalapad, ang mga protesta batuk kay Marcos kag sa lapnagon nga korapsyon dapat ipasaka kag iangot sang pumuluyong Pilipino sa pangkabug-osan nga paghimakas agud tapuson ang mapamigos kag mapanghimulos nga sistemang mala-kolonyal kag malapyudal. Ang sistema nga ini yara sa idalum sang makasahi nga pagpamuno sang mga dalagko nga burgesya kumprador, mga burukrata kapitalista, kag mga dalagko nga agalon mayduta.

Ang mga sahi nga ini sa Pilipinas ginbun-ag sang imperyalistang US kag naga-kontrol sa neokolonyal nga estado. Tanan sila nagapaidalum, nagasunod-sunod kag nagapakigkunsabo sa imperyalistang US sa pagkawkaw sa manggad sang pungsod kag sa pasistang pagsumpo sa malapad nga masa sang pumuluyo. Sa partikular, gamit sang mga burukrata kapitalista ang gahum sang estado agud kawaton ang kwarta sang pumuluyo kag magpamanggad sa tanan nga dagway sang korapsyon.

Sa katapusan nga resulta, ang paghimakas batuk sa korapsyon kag tanan nga dagway sang pagpamigos sa pumuluyong Pilipino masobra pa sa pagkakas kay Marcos ukon bisan pa sa pagpalayas sa bug-os nga gobyerno. Magabot lang ang gamot sang sistematikong korapsyon paagi sa demokratikong rebolusyon sang banwa agud tapuson ang tatlo ka sarot nga burukrata-kapitalismo, imperyalismo kag pyudalismo. Ginasulong ini sang Partido Komunista sang Pilipinas kaupod ang Bagong Hukbong Bayan bilang nagapanguna nga hinganiban agud tapuson ang armadong kusog sang reaksyonaryo kag neokolonyal nga estado.

Gina-engganyo sang Partido ang pumuluyong Pilipino nga labi pa nga pabaskugon ang ila mga rebolusyonaryong organisasyon, palaparon ang kubay sang National Democratic Front, kag suportahan ang, kag magpatapo sa, Bagong Hukbong Bayan.

Nagapanawagan ang Partido sa pamatan-on nga magkadto sa malapad nga kaumhan kon diin padayon nga ginapanday sang rebolusyonaryong kahublagan ang mga organo sang gahum pangpulitika. Ginapundar ini base sa mga rebolusyonaryong organisasyon masa sang mangunguma, pamatan-on, kababaehan kag iban pa nga demokratikong sektor, kabulig ang hukbong bayan. Nagaserbe ini nga binhi sang demokratikong gobyerno sang pumuluyo nga magabulos sa dunot kag papet nga gobyerno nga malab-ot sa kadalag-an sang armadong paghimakas para sa pungsodnon nga kahilwayan kag hustisyal sosyal. AB

ANG Bayan

Tuig LVI No. 18 | Septyembre 21, 2025

Ang Ang Bayan ginabantala
sa lenggwahe nga Pilipino, Bisaya,
Iloko, Hiligaynon, Waray, Ingles kag
Espanyol. Nagabaton ang Ang Bayan
sang mga kontribusyon sa porma
sang mga artikulo kag balita.
Ginabuyok man ang mga bumalasa
nga magpaabot sang mga saway
kag rekomendasyon
sa ikauswag sang aton pahayagan.

Kaundan

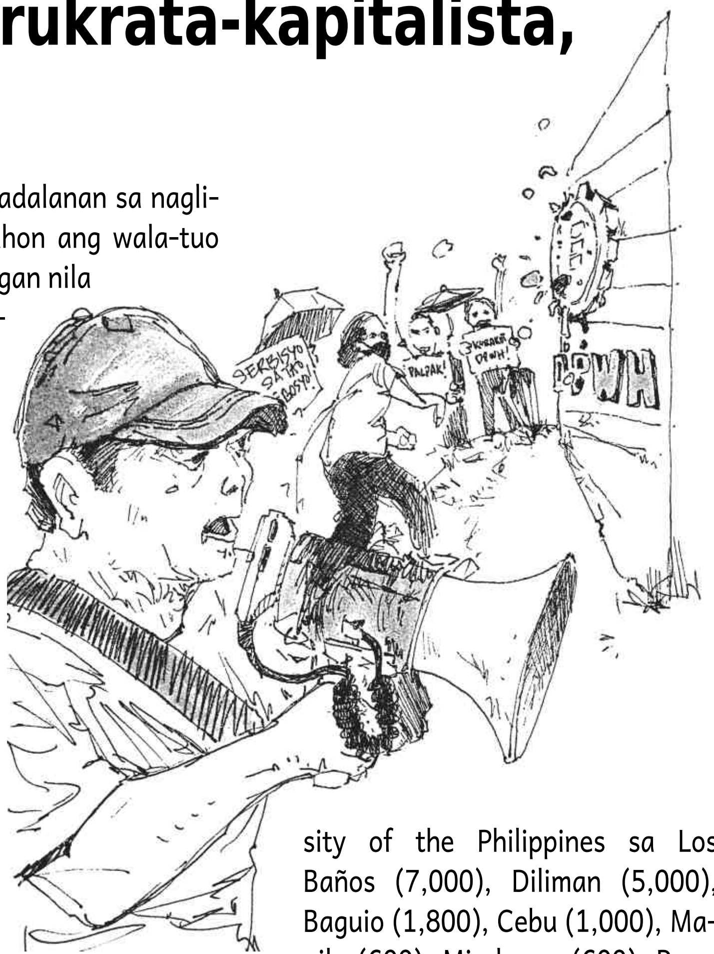
Editoryal: Kasuhan si Marcos! Magrebolusyon kontra sa korapsyon! 1
Korapsyon, ginbaha sang protesta 3
Paghimakas kontra makawasak nga mina 4
Tropa kag kampo sang AFP, ginbira 5
Mga martir sang Peñablanca, gindumdom 5
AKP, ginlunsar sa tunga sang atake sang AFP 5
Protesta kontra base militar sang US sa Pilipinas 5
Kahublagan panadlong sang PKM sa Negros 6
Mga kaso sang pag-aresto kag pagpang-ipit 7
Pagpaiway sa pagbista sang kaso ni Duterte sa ICC 7
Mga protesta 7
Sa malip-ot nga pulong 8
Makatarungan nga presyo sang tabako, liwat gingiit 9
"Scam hub," pagpang-ulipon sa mga migrante 10

Ang Ang Bayan ginabantala duha ka beses kada bulan
sang Komite Sentral sang Partido Komunista ng Plipinas

ang.bayan@cpp.ph

Korapsyon sang mga burukrata-kapitalista, ginbaha sang protesta

Linaksa ka pamatan-on kag pumuluyo ang nagkadto sa kadalanan sa nagligad nga duha ka semana agud lapnagon nga kundenahon ang wala-tuo nga korapsyon sa idalum sang rehimen Marcos. Ginapanawagan nila ang pagpasabat kag pagpabilanggo sa tanan nga mga imbolbado sa korapsyon ilabina sa mga proyektong *flood control.*

Nangin matingkad ang hublag sang puluan ka libo sa Luneta Park sa Manila subong nga Septyembre 21 sa pagpanguna sang mga grupo sang pamatan-on, alyansa sang TAMA NA (Taumbayan Ayaw sa Magnanakaw at Abusado Network Alliance), kag sang Bagong Alyansang Makabayan. Ginbaha sang mga tawo ang Luneta para igiit nga "TAMA NA! Untaton ang kurakot! Tanan nga imbolbado, dapat manabat!"

Nagtambong sa protesta ang mga mamumugon,mangunguma, imol nga taga-syudad, tawong-simbahan, kababaehan, manunudlo, propesyunal kag iban pa nga sektor.

Grupo-grupo ang nagtambong nga mga siklista, *rapper, rider, drag queen* kag iban pa nga grupo nga bag-o lang nagpakigbahin sa isa ka protesta. Naghambal sa programa ang mga tiglawas sang progresibo nga partido, lider-masa, pari kag mga biktima sang baha kag kalamidad.

"Ginpamatud-an [sang mga nabuyagyag nga mga korapsyon] ang halit sang burukrata kapitalismo kon diin ginagamit sang mga pulitiko ang ila pusisyon kag impluwensya agud padakuon ang ila manggad kag gahum," pahayag sang Bagong Alyansang Makabayan.

Gintudlo nila si Ferdinand Marcos Jr bilang prinsipal nga may salabton sa makangilidlis nga korapsyon sa mga proyektong *flood control.* Ginbatikos sang grupo ang tuso nga pagpakuno-kuno nga inosente si Marcos sa korapsyon nga siya mismo ang nagproponer, nagpirma kag nagpatuman sa pungsodnon nga badyet. Magakadto ang Bayan sa Mendiola agud sukton si Marcos.

Kadungan sini, dapat man kuno nga pasabton si Sara Duterte kag Rodrigo Duterte sa paggarnatsar sa *confidential and intelligence funds,* sa Pharmally scam, kag iban pa nga korapsyon. Kabahin sila sang sistematikong korapsyon sa pungsod.

Magluwas sa Luneta kag Mendiola, ginpatigayon man ang hublag sa EDSA People Power Monument sa Metro Manila.

Sa iban pa nga bahin sang pungsod, ginpatigayon ang mga demonstrasyon kag aktibidad sa Ilocos Norte, La Union, Pangasinan, Benguet, Cagayan, Isabela, Pampanga, Bulacan, Oriental kag Occidental Mindoro, Camarines Sur, Catanduanes, Albay, Sorsogon, Negros Occidental kag Oriental, Iloilo, Capiz, Antique, Aklan, Bohol, Cebu, Eastern Samar, Leyte, Misamis Oriental, Davao del Sur, kag South Cotabato.

Malapad nga kahublagan protesta

Antes ang pag-ululupod sa Luneta kag EDSA, nangin matingkad na ang malapad nga partisipasyon sang mga pamatan-on kag iban pa nga demokratikong sektor para batikuson ang korapsyon. Lain-lain nga matinugahon nga porma ang ginpatigayon sa bug-os nga Pilipinas.

Lakip sa nga hublag nga ini ang walkout kag boykot sa klase sa nagligad nga semana sang masobra 16,000 ka mga estudyante, manunudlo kag empleyado sang University of the Philippines sa Los Baños (7,000), Diliman (5,000), Baguio (1,800), Cebu (1,000), Manila (600), Mindanao (600), Pampanga (200), Visayas (200), kag Tacloban (120). Nagpatigayon man sang mga piket kag demonstrasyon sa masobra 40 ka mga pangpubliko kag pribado nga unibersidad, lakip ang mga pinakadalagko sa pungsod nga Ateneo de Manila University (2,000), Saint Louis Universirty (1,000), Cavite State University (400), Bulacan State University, Tarlac State University, Bicol University, Mindoro State Unversity, Visayas State University, Mindanao State University-GenSan, Xavier University kag mga eskwelahan sa idalum sang One Taft Alliance.

Halos adlaw-adlaw ang piket sang mga pungsodnon kag lokal nga grupo sa Metro Manila lakip sa Quezon City, Manila, Navotas City, Caloocan City, Muntinlupa City, Taguig City kag Marikina City. Sa bugos nga pungsod, kaangay sa Hagonoy, Bulacan, nagdagsa ang mga residente sa kadalanan para kundenahon ang palpak nga pagsabat sa baha nga halos bug-os nga tuig na nga wala nagatahaw. Naghulag man ang 6,000 ka residente sang Pampanga kontra korapsyon. Nagkasa man sang pila ka adlaw nga untat-byahe

Sundan sa pahina 4

Paghimakas kontra makawasak nga mina kag *dredging*

Nareport sang nagligad nga mga semana ang pila ka naagum nga kadalagan kag nagapadayon nga pakigbato sang mga residente sa mga makawasak nga pagmina kag *dredging* sa Ilocos Sur, Kalinga, Nueva Vizcaya, Mindoro kag Sorsogon.

Sa Ilocos Sur, naduso sang ululupod nga paghulag sang pumuluyo ang lokal nga gobyerno nga maghambal kag magpahayag sang pagpauntat sa operasyon sang makawasak nga operasyon *dredging* sang Isla Verde Mining and Development Company sa bukana sang Lower Abra River sa sakop sang probinsya. Sadtong Septyembre 2, nagpahayag ang lokal nga gobyerno nga pauntaton ang operasyon tungod sang ululupod kag wala-untat nga aksyon sang mga komunidad.

Sa Kalinga, napabasura sang mga tumandok ang ginpaguwa nga bogus nga Free, Prior and Informed Consent para sa Saltan Dam nga proyekto sang kumpaniyang Australian nga JBD Water Power Inc. Nahibaluan ini sang mga residente sadtong Septyembre 15 kadungan sang pagpasaka nila sang petisyon sa National Commission for Indigenous Peoples agud ipabasura ang FPIC para sa Saltan Dam kag Upper Tabuk Hydropower Project (UTHP). Ginbalita man sa ila nga ang FPIC para sa UTHP posible man nga bawion kag ibasura.

Sa Nueva Vizcaya, nagbarikada ang mga residente sang Barangay Bitnong, Dupax del Norte sa ila kadutaan halin Septyembre 17 agud punggan ang pagsulod sang mga gamit sa pagmina sang Woggle Corporation, isa ka kumpaniya nga nakabase sa United Kingdom. Tungod sa lapnagon nga pagpamatuk sang pumuluyo sa plano nga ekplorasyon, temporaryo nga gin-untat sang kumpaniya ang ila operasyon.

Sa Oriental Mindoro, ginlunsar ang isa ka *prayer rally* sadtong Septyembre 6 sa merkado sang banwa sang Gloria agud pamatukan ang *dredging* sa isla. Nagtambong sa hublag ang lain-lain nga asosasyon, organisasyon, simbahan, mga pulitiko, kag residente halin sa Calapan City tubtob Bansud. Siling nila, tuman nga makaguba sa baybayon kag peligro sa palangabuhian sang mga mangingisda ang *dredging*.

Sa Sorsogon, napa-suspenso sang mga residente sadtong Septyembre 10 ang permit sang Siating Construction and Development Corporation para sa pagkwari sang bato kag balas sa Barangay San Roque sa banwa sang Bulusan. Ginbase sang gobernador ang desisyon sa ginpasaka nga *position paper* sang San Roque Ecological Initiative sang Barangay San Roque. Siling sang mga residente, iligal ang kwari tungod wala sang pangpubliko nga konsultasyon. Malapit man ini sa Bulusan Volcano Natural Park (BVNP), nga isa ka *protected area*. AB

Halin sa pahina 3

ang mga grupo sa transportasyon. Ginhatagan laragway man ang grabe nga kaakig sang pumuluyo sa pagsulong kag pagbato sang lutak kag pintura sa mga opisina sang ahensya sang gobyerno kag kontratista nga imbolbado sa korapsyon.

Indi magnubo sa 16 ka unyon sa idalum sang Kilusang Mayo Uno, ang naglunsar sang protesta kada *lunch break* kag pagpauli ang mga unyon sa Nexperia Phils, PUP Janitors, Philfoods Fresh-Baked Products, Pambato Cargo Forwarders, Daiwa Seiko Philippines Corp kag madamo pa nga iban. Singgit nila: Marcos, kumander-*in-thief* pasabton! Walatuo man ang pagpagahod kag pagbagting sang mga lingganay sang simbahan, ululupod nga pagpangamuyo, pagsindi sang kandila, pagsab-it kag pagpangtapik sang mga balatengga kag poster, paghimo sang kanta kag rap, saot-protesta kag *zumba, fun run* kag iban pa nga tipo sang aksyon.

Naghorma man ang pagkundena sa korapsyon sa kalit nga pagtukod sang lain-lain nga mga lebel sang mga relasyon, alyansa kag asosasyon. Maathag ang mensahe sang kahublagan protesta: pagpanukot kag pasabton. AB

UP-Los Baños, September 19, 2025

Tropa kag kampo sang AFP sa Negros Occidental kag Quezon, ginbira sang BHB

SA TUNGA SANG grabe nga pagpasingki kag tayuyon nga mga operasyon militar sang Armed Forces of the Philippines (AFP) sa kaumhan, nakapatigayon ang Bagong Hukbong Bayan (BHB) sang mga armadong aksyon kag aktibo nga depensa sa Negros, Quezon, kag Mindoro.

Sa Negros Occidental, ginpalukpan sang BHB-Northern Negros (Roselyn Jean Pelle Command) ang naga-operasyon nga tropa sang 79th IB sa Purok 5, Barangay XI (Gawahon), Victorias City sadtong Septyembre 14 sang gab-i. Napilasan ang pila ka soldado, nga nagaserbe nga protektor sang agalon mayduta nga nagapang-agaw sang duta.

Sa Quezon, liwat nga ginpalukpan sang BHB-Quezon (Apolonio Mendoza Command) sadtong Septyembre 4 sang gab-i ang bag-ong tukod nga kampo militar sang 85th IB sa Barangay Cogorin Ibaba, Lopez. Duha ka beses na nga gin-atake sang BHB ang kampo nga ginkalipay sang mga residente.

Sa report sang sini lang sang BHB-Southwest Negros (Armando Sumayang Jr Command), ginpalukpan sini ang nagakampo nga tropa sang 15th IB sa Sityo Patol, Barangay Caliling, Cauayan, Negros Occidental sadtong una nga semana sang Agosto.

Aktibo nga depensa. Nakalunsar sang kontra-atake ang BHB-Mindoro (Lucio de Guzman Command) batuk sa naga-atake nga tropa sang 1st IB sa Sityo Tugas, Barangay San Vicente, Roxas, Oriental Mindoro sadtong Septyembre 9. Suno sa yunit, gilayon sini nga nabantayan ang presensya sang pwersa sang 1st IB amo nga madasig nga nakahanda, nakapusisyon kag nakapalupok ang mga Pulang hangaway.

Napatay sa inaway ang isa ka soldado kag napilasan ang duha ka iban pa. Samtang, ginpasidunggan sang BHB-Mindoro si Ka Kardo, 33, Pulang hangaway nga namartir samtang maisog nga nakig-away sa mga pasista.

Mga martir sang Peñablanca, gindumdom

GINDUMDOM SANG REBOLUSYONARYONG pwersa sadtong Septyembre 11 ang una nga anibersaryo sang pagkamartir sang mga kaupod nga sanday Ariel Arbitrario (Ka Karl), Erin Sagsagat (Ka Jorly), kag Danielle Marie Pelagio (Ka Seed), ang ginatawag nga Peñablanca 3. Ang tatlo lunsay mga *hors de combat* nga makangilidlis nga ginpamatay sang berdugo nga 502nd IB sa Barangay Baliuag, Peñablanca, Cagayan.

Bilang paghanduraw sa ila maduagon nga kabuhi, kag indi mapakanubo nga pagka-bagani kag amot sa pungsodnon-demokratikong rebolusyon, naglunsar sang pasidungog ang rebolusyonaryong mga pwersa sa Cagayan Valley nga may tema "Pasilakon ang bulawanon nga pagka-baganihan sang aton mga martir! Manadlong kag ipadayon ang gina-usoy nila nga banas sang rebolusyon!"

Pinakataas nga pagsaludo ang ginhalad sa tatlo kag ginhanduraw ang ila kabuhi kag paghimakas bilang hangaway sang pumuluyo. Naghalad sang mga binalaybay kag ambahanon ang lain-lain nga mga grupo kag indibidwal sa pasidungog. Pila sa mga palagwaon amo ang mga binalaybay nga Binhi ng Paglaya (Binhi sang Kahilwayan) ni Amanda Echanis, Tagubilin at Habilin (Panugon-tugon kag Ginbilin) ni Jose Lacaba kag Hukbo ng Maralita (Hukbo sang Imol) ni Kerima Tariman. Naghimo man sang *video tribute* ang BHB-Cagayan Valley nga may ginahambal nga binalaybay nga Silang Walang Kamatayan (Sila nga Wala sang Kamatayon) ni Emil Magalat. Natapos ang programa sa pagkanta sang Mangahas kag sang Awit ng Pag-asa. Matuod nga inspirasyon ang ila pagkapinasahi kag ang ila indi magtaliwan nga pagkadungganon!

AKP, ginlunsar sa tunga sang atake sang AFP

MADINALAG-ON NGA NATAPOS sang mga Pulang hangaway sang Bagong Hukbong Bayan-Mindoro (Lucio De Guzman Command) ang Abante nga Kurso sang Partido sa pihak sang grabe nga atake sang pasistang AFP. Kadam-an sang mga estudyante halin sa kubay sang mga mangunguma kag pungsodnon nga minorya. Ginlunsar ang pagtuon halin Hulyo 29 tubtob Agosto 10.

Ginpatigayon ang pagtuon agud pasakaon ang pangpulitika nga kamuklatan kag labi pa nga mapalig-on ang panindugan sang hukbo sang pumuluyo. Ginsulong ini sa bulig sang lokal nga mga pwersa kag masa kag mga Pulang hangaway nga nagserbe nga sekyuriti kag suporta sa pagtuon. Siling ni Ka Jomar, kumander sang yunit, "Nangin madinalag-on ang pagtuon tungod sa matalum nga pagbasa sang mga kaupod sa sitwasyon, kabulig ang masa."

Protesta kontra base militar sang US sa Pilipinas

NAGPROTESTA SA ATUBANG sang US Embassy sa Pasay City ang lain-lain nga grupo sa pagpanguna sang Bagong Alyansang Makabayan (Bayan) sadtong Septyembre 16 agud kundenahon ang nagasingki nga presensya subong sang mga tropang Amerikano, mga armas pang-gyera, *war games* kag base militar sang US sa teritoryo sang Pilipinas. Pagdumdom man ang protesta sa ika-34 nga anibersaryo sang makasaysayan nga pagpalayas sang mga base militar sang US sa Pilipinas.

Sadtong Septyembre 16, 1991, masobra 170,000 ka patriyotiko nga mga Pilipino ang nagtipon sa atubang sang Senado, para ipanawagan ang pagbasura sa pagpalawig sang RP-US Military Bases Agreement. Suno sa Bayan, nagaatubang subong ang pungsod sang makahalangawa nga pagbaliskad sang sadtong kadalag-an. Sa nagsunod nga mga tuig kag rehimen, ginhimo ang nanari-sari nga kasugtanan kag ligal nga basehan sang liwat pagsulod sang tropang militar sang US sa Pilipinas. Lakip diri ang Visiting Forces Agreement kag Enhanced Defense Cooperation Agreement nga nangin alagyan para sa pagpabalik sang mga base militar sang US sa pungsod.

Koresponsal

Kahublagan panadlong sa pagtukod sang asosasyon masa sa Negros

Indi malipatan sang mga residente sa Marcia ang pila ka dekada na nga pagbulig sang Partido kag hukbo sang banwa sa ila komunidad. Sa malawig na nga panahon, nangin kaupod nila ang mga Pulang hangaway. Sa giya sang Partido, natun-an nila ang Katilingban kag Rebolusyon Pilipino, mga ispesyal nga kurso kag iban pa nga nag-organisa kag nagpahulag sa bug-os nga baryo. Nahatagan sang solusyon ang problema sang ila mga katigulangan batuk sa mga grupo nga tulisan sa lugar nga barahubal nga nagapang-agaw sang ila mga produkto kag nagpatay sa ila mga kapamilya kag kabataan nga wala sang ikasarang nga magbato. Nasilutan ang mga lider sang grupo nga ini.

Sa idalum sang Ikaduha nga Dungganon nga Kahublagan Panadlong, nalunsar nila ang kontra-pyudal nga paghimakas batuk sa mga lokal nga agalon mayduta. Nagmadinalag-on sila sa pagpauntat sa mahimuslanon nga pamaagi sang mga ini. Napadaug nila ang indi paghatag sang porsyento sang ila ani. Sa bulig sang mga kaupod, nangin gawi na nila ang pagpatuman sang simple nga kooperasyon sa hilikuton produksyon kag iban pa sa baryo.

Siling nila, wala nila sadto naagum ang hustisya kon wala ang Partido, hukbo sang banwa kag bug-os nga rebolusyonaryong kahublagan.

Pagtadlong kag pagsulong

Gindungan sang taga-Marcia ang pagtumod sang mga kasaypanan kag kahuyangan sa kubay sang Partido, Hukbo kag organisasyon masa sa proseso sang liwat pagtukod sang tsapter sang Pambansang Katipunan ng mga Magbubukid (PKM). Ginlunsar nila ang pagsaway kag pagsaway sa kaugalingon. Ginsaway nila ang mahinay nga pagtukod sang PKM kag ang patay-sindi nga estilo sang hilikuton masa. Suno sa ila, wala nahatagan sang igtalupangod ang hilikuton sa pagpalapad sang baseng masa. Pasulit-sulit ang pagtuon sang mga kurso sa PADEPA kag iban pa nga indi naman santo sa subong nga ginaatubang nga problema sa baryo kag baseng masa. Ang Partido, Hukbo kag bug-os nga rebolusyonaryong kahublagan dungan man nga nagsaway sa kaugalingon sa ila amot sa pangkabug-osan nga pag-atras sa nagligad nga mga tuig.

Sa punta nga bahin sang asembliya, ginhiwat ang eleksyon sa pagpili sang tsirman kag mga kagawad bilang mga ikaduha nga tsirman sa lain-lain nga patag sang hilikuton. Ginpili nila ang sadto mga lider sa komiteng pang-organisa bilang mga kagawad. "Uyatan naton ang ginhatag sang taga-baryo nga katungdanan," sumpa sang bag-o napilian nga komite.

Gilayon nga ginhapag ang isa ka tuig nga programa sang PKM agud pataason ang lebel sang organisasyon masa. Target nila nga tukuron ang komiteng rebolusyonaryo sa baryo sa sulod sang anum ka bulan. Antes sini, sunod-sunod nila nga tukoron ang lubos nga asosasyon masa sang pamatan-on, kababaehan kag mga mamumugon pang-kultura. Tungdan man nila ang hilikuton rekoberi kag pagpalapad sang baseng masa para may malapad nga mahulagan ang mga katapo kag magserbe nga maniobrahan sang Bagong Hukbong Bayan samtang ginapangibabawan sini ang “self-constriction kag sobra nga konsentrasyon.”

Target man sang asosasyon nga dungan nga konsolidahon ang tanan nga pwersa paagi sa hilikuton edukasyon kag propaganda. Gintum-okan sini ang pagtuon sa Padepa, Rebolusyon, kurso sa inaway banwa kag iban pa. Luyag man sini nga pabaskugon ang milisyang bayan kag iban pa nga yunit gerilya nga reserba nga kusog sang BHB. Kahibalo sila sang importansya sini bilang dugang nga armadong pwersa sa pagsilot sa mga traidor kag pasistang kaaway, kag pagpangkumpiskar sa ila mga armas kag iban pa nga lohistika militar halin sa madinalag-on nga taktikal nga opensiba.

Handum nila nga kumpletuhon ang hilikuton sa sosyal nga imbestigasyon kag sugpunan ang madinalag-on nga kahublagan kontra-pyudal sa nagligad batuk sa mapanghimulos nga agalon mayduta kag nagbulos nga bag-o nga tipo nga agalon mayduta sa ila lugar.

Suno kay Ka Jetro, isa sa mga lider masa nga nagtambong, "ang madinalag-on nga pagtukod naton subong sang PKM sa baryo pamatuod sang kamatuoran nga malig-on nga nagatindog ang rebolusyonaryong kahublagan sa kaumhan." Samtang ginasab-og naton ang binhi sang organong gahum pangpulitika sa aton larangan gerilya subong, segurado nga ginahimo man ini sang mga kaupod sa iban pa nga larangan gerilya sa bug-os nga kaislahan, siling niya.

Sa pagpauli sang mga nagtambong, dala-dala nila ang ila bag-o nga mga katungdanan kag nagabalingaso nga handum nga lab-uton ang pungsodnon nga kahilwayan kag matuod nga demokrasya.

(Basahon ang una nga bahin, Tsapter sang PKM, natukod sa tunga sang operasyon militar sa Negros, Ang Bayan, Septyembre 7, 2025) AB

Mga kaso sang pag-aresto kag pagpang-ipit sang mga pwersa sang estado, nalista

Wala-puas ang pagsabwag sang kalakasan sang armadong mga pwersa sang estado sa pumuluyo nga nagatindog para sa ila mga kinamatarung.

Pagpangkanyon. Dis-oras sang gab-i sadtong Septyembre 9 tubtob aga sang Septyembre 10 nagbuhi sang mga bala kag nagpangkanyon ang 203rd IBde sa Sityo Tugas kag katambi nga mga komunidad sa Barangay San Vicente, Roxas, Oriental Mindoro. Gintarget sang pagpang-istraping kag pagpangkanyon indi lang ang kagulangan kundi ang mga talamnan, komunidad sang mga tumandok nga Mangyan, kag mga lugar nga ginasuspetsuhan nila nga gin-atrasan sang hukbo sang banwa nga ila naka-engkwentro.

Tungod sini, napilitan nga maghalin ang ginatos ka tumandok nga Mangyan lakip ang mga bata, kababaehan, kag mga tigulang nga taga-Sityo Tugas kag Sityo Swerte sang Barangay San Vicente kag mga malapit pa nga mga kabalayan.

Pag-aresto. Sadtong Septyembre 16, gin-aresto sang mga pulis ang apat ka residente sang Catmon, Malabon City sa mga kaso nga *perjury* kag *grave coercion*, samtang isa ka naapid pa sa kaso ang nagsungka. Ang mga ginbilanggo myembro sang Sandigan Nagkakaisang Mamamayan sa Upper Catmon nga nagapamatuk sa plano nga demolisyon kag pagpang-agaw sang duta sa barangay.

Pagpang-ipit. Sa nagligad nga mga semana, ginpanilagan kag ginpatawag sang mga pulis ang pito ka myembro sang Amihan-Cagayan agud ipaidalum sa interogasyon kag piliton nga maghalin sa ila organisasyon. Lakip sa ila ang lider-kababaehan nga si Emilia Ventula.

Sa Negros Occidental, nalista ang pwersa nga pagsulod sang mga pwersa sang estado sa balay kag ginpahog ang duha ka mangunguma sa Barangay Macagahay, Moises Padilla kag Barangay Marcelo, Calatrava. Amo man ini ang ginhimo sa balay sang mga residente sang Barangay Linantuyan kag Barangay Trinidad sa Guihulngan City. Ginkadtuan sila sang tungang gab-i, ginpaidalum sa interogasyon kag gintayaan sang pusil.

Sa Panay, ginpasibangdan sang 3rd IB ang lider sang Paghugpong sang mga Mangunguma sa Panay kag Guimaras (PAMANGGAS) nga si Lucia Capaducio bilang isa ka rebelde nga "at large" (may kaso kag wala pa nadakop) tungod sa pagkamartir sang iya anak nga Pulang hangaway. AB

Pagpaiway sa pagbista sang kaso ni Duterte sa ICC, ginkadismaya sang mga biktima

LUBOS NGA NADISMAYA ang mga biktima kag ila mga abogado kag taga-suporta sa pagpaiway sang Pre-Trial Chamber sang International Criminal Court (ICC) sa naka-iskedyul nga kumpirmasyon sang kaso nga krimen batuk sa katawhan ni Rodrigo Duterte sa Septyembre 23. Gin-apinan sang korte ang pahayag sang mga abogado nga "wala sa tindog" ukon indi "maayo ang panglawason agud mabista" si Duterte. Suno sa prosekusyon sang iCC, mismo ang mga anak ni Duterte ang nagahambal nga yara sa husto nga panghuna-huna ang ila amay.

Halin sa ginpaidalum sa kustodiya sang ICC si Duterte, aktibo nga nagamaniobra ang iya mga abogado para padugayon kag tubtob sa ulihi mapabasura ang kaso batuk sa iya. Sunod-sunod ang mga petisyon nga ginpasaka nila agud likawan ang kumpirmasyon sang asunto.

Mabaskog nga ginpamatukan sang mga biktima ang mga padihot nga ini. Panawagan nila, ipadayon ang pagbista sa pinakatemprano nga panahon.

Manindigan Network, gintukod. Ululupod ang mga lider-relihiyoso, tawong simbahan, mga grupo sa tawhanon nga kinamatarung kag iban pa agud tukoron ang Manindigan (Manindugan) Network, isa ka pag-inangtanay nga magpakigbato sa mga paglapas sa tawhanon nga kinamatarung kag internasyunal nga makatawo nga layi sa idalum sang rehimen Marcos, sadtong Septyembre 6 sa Shalom Center sa Manila. Sadtong Septyembre 12, gintukod man ang Manindigan-Central Luzon, sa Saint Scholastica's Academy sa San Fernando, Pampanga, ang pinakauna nga pangrehiyon nga tsapter sini.

Away sang mga delivery rider sa Cebu. Ginsulong sang Maxim delivery rider kag myembro sang Piston Cebu ang LTO Central Visayas Office sadtong Septyembre 15 agud ipanawagan ang pag-*release* sang mga lisensya kag motorsiklo nga ginkumpiskar sang mga otoridad. Ginkundenar nila ang pagpang-ipit kag indi rasonable nga aksyon sang ahensya sa mga rider sang Maxim.

Okupasyon sang mga Israeli sa Siargao, ginkundenar. Naglunsar sang protesta ang mga 80 ka residente sang Siargao sa Sunset Bridge sa Catangnan sadtong Septyembre 14 agud kundenaron ang nagakatabo nga henosidyo sa Gaza, amat-amat nga pagpangsakop sang mga Israeli sa ila isla kag ang plano nga pagtukod sang Chabad House diri. Naglunsar man sila sang *petition signing* batuk sa pagtukod sang Chabad House kag sa subong nakatipon na sang 3,550 ka pirma.

Korapsyon sa budget para sa 2026, ginpamatukan. Nagprotesta sadtong Septyembre 10 sa atubang sang Senado ang mga pungsodnon demokratikong organisasyon, agud kundenahon ang pagratsada sang budget sang Office of the President sa kongreso gamit ang tabon nga "parliamentary courtesy". Suno sa mga grupo, puno sang korapsyon ang budget para sa 2026. Ginpasakaan ang budget para sa modernisasyon sang AFP, *confidential and intelligence funds* kag NTF-Elcac, samtang ginbuhinan ang budget para sa serbisyo sa ikaayong lawas kag halos wala sang pagsaka para sa budget sa edukasyon.

WALA SANG NAG-ENROL SA ROTC SA UP-BAGUIO,

pamatuod sang pagsikway sang mga estudyante sa militarista nga programa.

Gabriela Women's Party

ginproklamar bilang i**ka-64 nga tiglawas** sang sistemang party-list pagkatapos nga magdesisyon ang Comelec nga kumpletuhon ang 20% nga yara sa layi nga kinahanglan nga tiglawas sang mga *party-list* sa Kongreso.

32%

lang sang mga proyekto sa *flood control* ang ginsapubliko sang rehimen Marcos sa website sini nga "Sumbong sa Pangulo (Isugid sa Pangulo)" nga ginabasehan subong sang mga imbestigasyon; limitado ang mga datos kag indi bukas ang proseso sang pagpili sa mga ini.

Ginkuhaan: Ibon Foundation

2.4%

lang ang kabug-osan nga badyet para sa 2026 ukon ₱153.9 bilyon ang makadto sa agrikultura, kon diin ₱16 bilyon para pa sa ginakurakot nga ***farm-to-market roads***. Wala pa ini sa katunga sang 6% nga gintalana sa militar, kag tuman ka layo sa 23.6% nga puno sang korapsyon nga mga proyektong pang-imprastruktura.

8

ang ginpamatay kag pwersa nga gindula nga tigpangapin sang kapalibutan ang nalista sa Pilipinas sadtong 2024; sa Asia, ang Pilipinas ang "pinakamaka-mamatay nga pungsod" para sa ila sa nagligad nga 12 ka tuig.

Ginkuhaan: Global Witness

₱735B

ang gintalana sang rehimen Duterte para sa mga proyektong ***flood control*** sa 6-tuig niya nga pagdumalahan, halin $64 bilyon sa 2016 padulong sa $128 bilyon sadtong 2022.

100+

na nga mga Pilipino nga *seafarer* ang gin-deport sang US sa kampanya sini nga kontra-migrante bisan kumpleto ang mga papeles nila.

Ginkuhaan: Tanggol Migrante

₱21 MILYON

ang ginbaton ni Ferdinand Marcos nga "kontribusyon" sa iya kampanya sa pagkapresidente halin sa 2 ka kontraktor sang proyektong *flood control*; ₱19.9 milyon naman ang ginbaton ni Sara Duterte. Pagpungko nila sa pwesto, ginpadyaan sang mga dalagko nga pangpubliko nga kontrata ang mga kontraktor nga ini.

Ginkuhaan: PCIJ

WALA BADYET

para sa ginapahambog ni Marcos nga **Zero Balance Billing**; buot silingon, kuhaon sa nagabayad nga mga pasyente ang subsidyo, kag indi halin sa estado.

Makatarungan nga presyo sang tabako, liwat gingiit

Liwat ginlunsar sang mga mangunguma sang tabako sa mga probinsya sang Ilocos ang kampanya agud pasakaon tubtob sa minimum nga ₱128 kada kilo ang presyo ang baklanay sang tabako. Sa subong nalansang sa mas o menos ₱97 kada kilo ang baklanay sang tabako, nga kon kaisa nagasadsad sa ₱50, depende sa klasipikasyon kag kalidad.

Kada duha ka tuig, ginatalana sang "tripartite talks" ukon pag-estoryahanay sang tatlo ka bahin, sa pagdumala sang National Tobacco Administration (NTA), ang presyo sang baklanay sang tabako. Ginapatambong sa sinapol ang mga *trader* sang tabako, nagamanupaktura, kag mangunguma. Masami nagapangibabaw kag ginapamatian sang NTA ang boses sang mga komersyante kag negosyante sa mga pagsinapol nga ini. Suno sa mga manugtabako, tuman ka athag ang pagkunsabuhay sang NTA kag mga kumpaniya.

Sadtong Oktobre 2023, ginpasakaan lang sang tuman ka gamay nga ₱3.90-₱9.90 kada kilo ang presyo sang baklanay sang tabako para sa 2024-2025. Ginapabugal pa sang NTA nga ang pagsaka sang presyo pinakataas na sa nagligad nga duha ka dekada. Katapusan nga nagsaka sang ₱10 kada kilo ang presyo sang tabako sadtong 2008-2009.

Ginlunsar subong nga Septyembre ang panibag-o nga serye sang konsultasyon ukon Pre-Tripartite Conference para sa italana nga pagsaka sang presyo sang tabako para sa 2026-2027.

Wala ginapamatian, ginasumpo

Sa Ilocos, wala gin-imbitahan kag ginbalibaran sang NTA nga magpakigbahin ang mga mangunguma nga katapo sang Stop Exploitation-KMP agud ipahayag ang ila bahin sa ginhiwat nga sinapol sa Candon City sadtong Septyembre 11. Naglunsar sang piket kag nagpagahod ang Stop Exploitation sa sinapol kag nagpanindugan nga may kinamatarung sila nga makigbahin sa sinapol.

Sa pag-giit, naduso ang lokal nga NTA nga pasudlon ang mga tiglawas sang grupo kag pamatian ang ila panawagan. "Wala sang industriya sang tabako kon wala ang mga mangunguma," pahayag ni Julie Balangue, tigpamaba sang grupo.

Wala na ginapamatian, lubos pa nga nagaagum sang pagpangsumpo halin sa mga pwersa sang estado ang mga lider-mangunguma nga nag-atubang sa sinapol. Pila ka adlaw pagkatapos sang sinapol, nareport nga ginkadtuan sang mga pulis sa Barangay Maradodon, Cabugao ang balay ni Teresita Taliboguen, lider sang Kalipunan dagiti Mannalon Ken Mangngalap iti Probinsya ti Ilocos Sur.

Wala na-estorya sang mga pulis si Taliboguen, apang suno sa ila, segurado ang ila grupo nga wala sang iban nga tuyo ang mga ini kundi hadlukon, kag pauntaton siya sa iya aktibo nga partisipasyon sa mga aksyon para sa kinamatarung kag kaayuhan sang mga mangunguma sa Ilocos Sur.

Makatarungan nga presyo

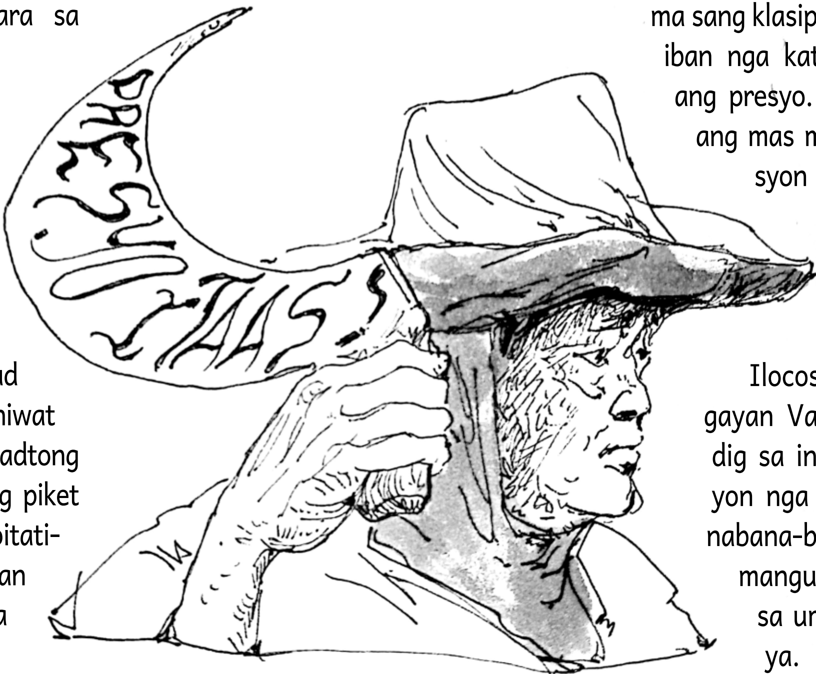
Para indi mapierde, kinahanglan sang mga manugtabako nga mabaligya ang ila produkto sa masobra ₱128 kada kilo, malayo sa minimum nga presyo nga ₱81-₱97 subong. Giit sang mga mangunguma sa tabako, makatarungan lang nga pasakaon ang presyo sang tabako tungod nagasaka man ang gasto sa produksyon kag trabaho.

Suno sa pagtuon sang Stop Exploitation, grupo sang mga mangunguma sa Ilocos, nagatalana sang 232 ka adlaw ang mga manugtabako para sa bug-os nga proseso sang pagtanum tubtob pagbaligya sang tabako. Nagagasto sila sang indi magnubo sa ₱91,877 sa produksyon kag nagabayad sang kinaandan nga ₱13,500 para sa arkila sa isa ka ektarya nga duta. Wala pa labot diri ang gasto sa pagkaon sang mga mangunguma kag iban pa nga kalit nga mga balayran.

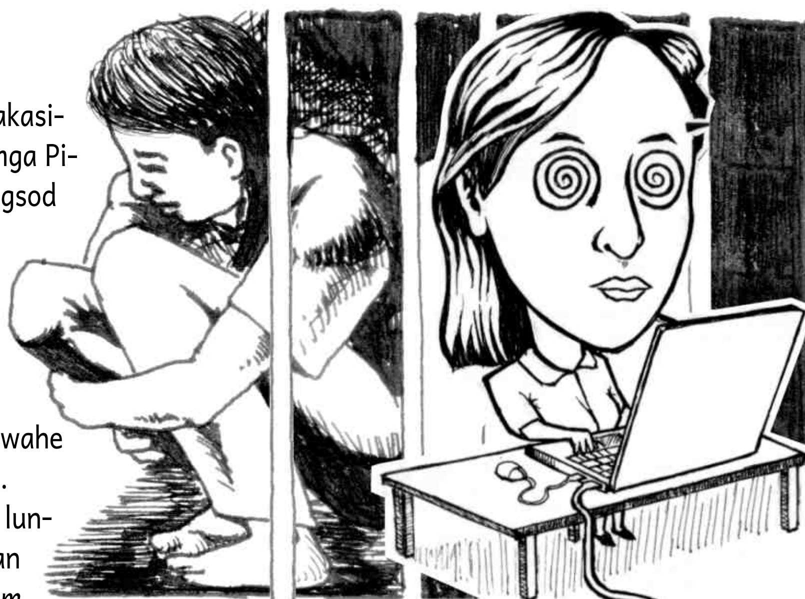
Magasabat man ang pagsaka sang presyo sa inadlaw nga kinahanglanon sang isa ka lima ka tawo nga pamilya sang mga mangunguma. Sa pagtuon sang grupo, nagakinahanglan ang kada pamilya sang minimum ₱739.75 kada adlaw agud masabat ang mga kinahanglanon.

Subong nga tuig, ginaduso sang mga manugtabako nga ipasaka sa ₱16.96-₱69.98 ang presyo sang mga tabako nga batek, native, Virginia kag Burley. Ginapangayo man nila nga kakason na ang indi rasonable nga sistema sang klasipikasyon nga wala sang iban nga katuyuan kundi baraton ang presyo. Panawagan man nila ang mas maayo nga mga kondisyon sa "contract growing" sang tabako.

Mayoriya sang mga ulumhan sang tabako makita sa Ilocos (66%), sunod sa Cagayan Valley (19%). Nagasandig sa industriya ang 2.1 milyon nga Pilipino lakip ang ginabana-bana nga 430,000 ka mangunguma, mamumugon sa uma kag ila mga pamilya. AB

“Scam hub trafficking,” panibag-o nga dagway sang pagpaniplang kag pagpamigos sa mga migrante

Sining nagligad nga mga binulan, nahayag ang makasiligni nga mga kaso sang *human trafficking* sang mga Pilipino nga ginpasulod sa mga "scam hub" sa mga pungsod sang Cambodia, Thailand, Laos kag Myanmar. Suno sa datos sang estado, indi magnubo sa 695 ka Pilipino nga biktima ang nakaluwas subong nga tuig sa amo nga mga pungsod.

Ang *scam hub trafficking* isa ka tipo sang *trafficking* ukon iligal nga rekrutment para sa paghimulos, kon diin ang mga biktima ginatiplang sang tanyag nga peke nga trabaho kag ginapasulod sa mga *scam hub* ukon *scam farm* bilang *online scammer* para sa mga sindikato. Bisan indi tanan nga biktima na-*traffick*, tanan nga mamumugon sa *scam hub* ginagamitan sang kapintas kag pagpang-abuso agud piliton ang mga ini nga himuon ang iligal nga aktibidad.

Ang masami nga ginapahimo sa mga biktima amo ang "romance scam" kon diin ginapaluyag nila ang mga target nga biktima, nga sa ulihi gina-engganyo nga magpadala sang kwarta para sa peke nga negosyo, *cryptocurrency* kag iban pa nga peke nga pangapital. Target sang ila operasyon ang mga tawo sa mga pungsod sa Asia, North kag South America, kag Middle East. Ang mga *scam hub* ginadumalahan sang mga dumuluong nga sindikato nga kriminal, kakunsabo ang mga lokal nga opisyal sang gobyerno.

Una nga nareport ang amo nga dagway sang *trafficking* sadtong 2015. Apang nagsugod ini nga mangin lapnagon kag sistematiko sadtong 2021. Ginagamit sang mga sindikato ang mga abandonado nga kasino kag hotel para himuon nga *scam hub*. Mayoriya sang mga *scam hub* nagsugod sa Southeast Asia apang naglapad ini tubtob sa West Africa, Middle East kag Central America. Target sang mga sindikato ang mga mamumugon nga may ihibalo sa *information technology* kag maayo sa lenggwahe nga English.

Nangin lunsaran man sang *scam hub* ang Pilipinas, nga nagapanago sa likod sang mga Philippine Offshore Gaming Operation ukon POGO nga gintukod sa pungsod. Madamo sa mga gina-ulipon diri mga Chinese nga iligal nga ginapasulod sa pungsod kag mga Pilipino nga ginapatrabaho bilang *scammer* sa mga pasilidad nga ini.

Ang makahadlok nga inagihan sang mga biktima

Mayoriya sa mga Pilipino nga biktima naganyat nga magtrabaho bilang *customer service representative* sa Cambodia kag Myanmar nga may sweldo nga US $700 kada bulan. Apang pag-abot nila didto ginakumpiskar ang ila pasaporte kag selpon. Ginapasulod sila sa *scam hub*, nga ang target mga Pilipino sa US.

Ulipon kag baligya ang trato sa mga Pilipino nga migrante. Kon indi nila mahimo ang ila trabaho ukon maabot ang kota, ginasakit sila, ginapriso nga wala sang pagkaon kag ginapakahuy-an sang ila mga amo. Pinakalala nila nga naagihan ang tortyur kag pagkuryente. Ang iban nga mamumugon ginabaligya sa iban nga kumpaniya oras nga indi na sila "mapuslan" sang ila amo.

Bisan nakaluwas sa mga *scam hub*, madamo sa mga biktima nga Pilipino padayon nga nagabatyag sang grabe nga troma kag problema sa ikaayong lawas tungod sa makahaladlok nila nga inagihan.

Sa subong, may 148 ka Pilipino nga migrante ang natalana nga luwason kag ipauli sa Pilipinas halin sa lain-lain nga *scam hub* sa Asia.

Ang malala, imbes nga hatagan sang pangmalawigon nga trabaho nga may makabuhi nga sweldo, ang Department of Migrant Workers pa mismo ang nagapostura nga "trafficker" sang estado. Ginalibod sini ang barato nga kusog pangabudlay sang mga Pilipino sa iban nga pungsod kabaylo sang binilyon nga dolyar nga remitans samtang ginaseparar ang mga pamilya kag ginakuhaan sang dignidad ang mga migrante. Luyag pa sini subong nga gamiton ang mga lokal nga gobyerno bilang “rekruter” sang mga pungsod kag dumuluong nga kumpaniya, sa pihak sang indi maubos nga estorya sang paghimulos kag abuso nga ginagihan sang mga migranteng Pilipino.

Tubtob indi maresolbar ang kaimolon kag mabasura ang *labor export program* nga nakatuga sang mga pwersahan nga migrasyon, patod nga magdamo pa ang mga biktima nga pintasan kag abusohan sang mga sindikato, kag himuslan ang desperasyon sang mga migrante, nga wala sang iban nga gusto kundi mahatagan sang masulhay nga kabuhi ang ila pamilya. AB